

» tum blasphemaverit, non remittetur¹ : » illa scilicet blasphemia cordis impœnitentis, qua resistitur remissioni peccatorum, quæ fit in Ecclesia per Spiritum sanctum. Quam blasphemiam Petrus non habuit, quem mox pœnituit quando amare flevit², victoque spiritu qui in se ipsum divisus est, et qui eum vexandum poposcerat, contra quem pro illo Dominus rogavit ne deficeret fides ejus, accepit etiam ipsum cui non restitit, Spiritum sanctum, ut non solum ei remitteretur peccatum, sed per eum prædicaretur et daretur remissio peccatorum.

XXXV. Apud duos autem alios Evangelistas quod narratur³, ut de blasphemia Spiritus hæc sententia diceretur, causa extitit ex commemoratione spiritus immundi, qui in se ipsum divisus est. Dictum enim erat de Domino, quod in principe dæmonum ejiceret dæmones : ibi se Dominus ait in Spiritu sancto ejicere dæmones, ut Spiritus qui non est in se divisus, eum qui in se divisus est, vincat atque ejiciat ; ille autem homo in ejus perditione remaneat, qui in hujus, qui in se divisus non est, pacem per impœnitentiam transire detrectat. Hoc enim Marcus ita narrat : « Amen dico vobis, quia omnia dimittentur hominibus » peccata, et blasphemiam quibus blasphemaverint : qui » autem blasphemaverit in Spiritum sanctum ; non habet remissionem in æternum, sed reus erit æterni delicti⁴. » Hæc verba Domini cum dixisset, sua deinde conjunxit dicens : « Quoniam dicebant : Spiritum immundum habet⁵ : » ut ostenderet hinc fuisse exortam causam, ut hoc diceret, eo quod dixerant eum in Beelzebub principe dæmoniorum dæmones pellere. Non quia esset blasphemia quæ non remittetur, cum et hæc remittatur, si recta pœnitentia consequatur : sed quod hinc, ut dixi,

¹ Luc. xii, 10. — ² Matth. xxvi, 75. — ³ Luc. xxii, 31. — ⁴ Marc. iii, 28, 29. — ⁵ Ibid. 30.

causa extitit, ut a Domino illa sententia proferretur, facta mentione spiritus immundi, quem adversum se ipsum divisum Dominus ostendit, propter Spiritum sanctum, qui non solum adversum se divisus non est, sed etiam quos colligit efficit indivisos, peccata quæ adversum se divisa sunt dimittendo, eosque mundatos inhabitando : ut sit, quemadmodum scriptum est in Actibus Apostolorum : « Multitudinis credentium erat cor unum et anima » una¹. » Cui dono remissionis non resistit, nisi qui duritiam cordis impœnitentis habuerit. Nam et alio loco dixerunt Judæi de Domino, quod dæmonium haberet, nec tamen ibi aliquid dixit de blasphemia Spiritus sancti² : quoniam non ita objecerunt spiritum immundum, ut in se divisus ex ore ipsorum possit ostendi, sicut Beelzebub a quo ejici dæmones posse dixerunt.

XXXVI. In hac vero lectione secundum Matthæum, multo manifestius aperuit Dominus quid hic vellet intelligi : id est, quod ipse dicat verbum contra Spiritum sanctum, qui unitati Ecclesiæ corde impœnitenti resistit, ubi in Spiritu sancto fit remissio peccatorum. Hunc enim Spiritum non habent, ut jam dictum est, qui etiam Christi sacramenta portantes atque tractantes, ab ejus congregatione sejuncti sunt. Nam ubi dixit de divisione Satanæ adversus Satanam, et quod ipse in Spiritu sancto ejiceret dæmones, utique in spiritu qui non est adversus se ipsum, sicut ille, divisus ; ibi continuo, ne per illos qui sub nomine Christi extra ejus ovile conventicula sua congregant, quisquam putaret etiam regnum Christi adversum se esse divisum, « Qui non est mecum, inquit, contra me est ; » et qui non congregat mecum, spargit³ : » ut illos ostenderet ad se non pertinere, qui extra congregando nolent congregare, sed spargere. Deinde subjunxit : « Ideo

¹ Act. iv, 32. — ² Joan. vii, 20, et viii, 48. — ³ Matth. xii, 30.

» dico vobis, **omne** peccatum et blasphemia remittetur » hominibus; **Spiritus** autem blasphemia non remittetur¹. » Quid est hoc? Ideo sola **Spiritus** blasphemia non remittetur, quoniam qui non est cum Christo, contra ipsum est; et qui non cum illo congregat, spargit? Ideo utique. **Qui** enim non cum illo congregat, quomolibet sub ejus nomine congregat, non habet **Spiritus** sanctum.

XXXVII. Hic omnino, hic nos compulit non alibi intelligere fieri posse remissionem omnis peccati omnisque blasphemiae, nisi in Christi congregatione, quae non spargit. Congregatur quippe in Spiritu sancto, qui non est contra se ipsum divisus, sicut ille immundus spiritus. Et propterea omnes congregationes, vel potius dispersiones, quae se Christi Ecclesias appellant, et sunt inter se divisae atque contrariae, et unitatis congregationi, quae vera est Ecclesia ejus, inimicae, non quia videntur ejus habere nomen; idcirco pertinent ad ejus congregationem. Pertinerent autem, si Spiritus sanctus, in quo consociatur haec congregatio, adversum se ipsum divisus esset. Hoc autem quia non est; (qui enim non est cum Christo, contra ipsum est; et qui cum illo non congregat, spargit:) ideo peccatum omne atque omnis blasphemia dimittetur hominibus in hac congregatione, quam in Spiritu sancto, et non adversum se ipsum diviso, congregat Christus. Ipsius autem Spiritus blasphemia illa, qua fit ut corde impenitenti huic tanto Dei dono usque in finem vitae istius resistatur, non remittetur. Nam etsi quisquam ita sit contrarius veritati, ut Deo loquenti, non in Prophetis, sed in unico Filio, cum propter nos eum, ut nobis in eo loqueretur, Filium hominis esse voluit, reluctetur; remittetur ei, cum poenitendo conversus fuerit ad Dei benignitatem;

¹ Matth. xii, 31.

qui cum mortem impii nollet, quantum ut revertatur et vivat¹, dedit Ecclesiae suae Spiritum sanctum, ut quicumque in eo peccata dimitteret, dimitterentur ei. Qui vero huic dono extiterit inimicus, ut non illud per poenitentiam petat, sed ei per impenitentiam contradicat, fit irremissibile; non quodcumque peccatum, sed contempta vel etiam oppugnata ipsa remissio peccatorum. Atque ita dicitur verbum contra Spiritum sanctum, cum ex dispersione ad congregationem nunquam venit, quae ad remittenda peccata accepit Spiritum sanctum. Ad quam congregationem etiamsi per malum clericum, sed tamen catholicum ministrum, reprobum et fictum aliquis accesserit corde non ficto; in ipso sancto Spiritu remissionem accipit peccatorum. Qui spiritus in sancta Ecclesia, etiam isto tempore, quo velut area cum palea trituratur, sic operatur; ut nullius veram confessionem aspernetur, nullius simulatione fallatur, atque ita reprobos fugiat, ut etiam per eorum ministerium probos colligat. Unum ergo suffugium est, ne sit irremissibilis blasphemia, ut cor impenitens caveatur; nec aliter poenitentia prodesse credatur, nisi ut teneatur Ecclesia, ubi remissio peccatorum datur, et societas Spiritus in pacis vinculo custoditur.

XXXVIII. Ut potui, difficillimam quaestionem, si tamen aliquatenus potui, Domino miserante atque adjuvante, tractavi. Quidquid tamen in ejus difficultate apprehendere non valui, non imputetur ipsi veritati, quae salubriter pios, etiam cum occultatur, exercet; sed infirmitati meae, qui vel intelligenda conspicerem, vel intellecta explicare non potui. De his autem quae forte potuimus et cogitando vestigare, et dicendo expedire, illi sunt agenda gratiae, a quo quaesivimus, a quo petivimus, ad

¹ Ezech. xxxiii, 11.

quem pulsavimus, ut haberemus unde et nos meditando aleremur, et vobis loquendo ministraremur.

SERMO LXXII¹.

De verbis Evangelii Matth. XII: *Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum, etc.*

I. ADMONUIT NOS Dominus Jesus Christus, ut bonæ arbores simus, et fructus bonos habere possimus. Ait enim: « Aut facite arborem bonam, et fructum ejus bonum; » aut facite arborem malam, et fructum ejus malum. De fructu enim arbor cognoscitur². » Ubi ait: « Facite arborem bonam, et fructum ejus bonum, » hoc utique non est admonitio, sed præceptum salubre, cui obedientia necessaria est. Quod autem dicit: « Facite arborem malam, et fructum ejus malum, » non præceptum est, ut facias; sed monitio, ut caveas. Contra hos enim dixit, qui putabant se, cum mali essent, loqui bona posse, vel bona opera habere. Hoc Dominus Jesus dicit non posse. Prius est enim mutandus homo, ut opera mutantur. Si enim manet homo in eo quod malus est, bona opera habere non potest: si manet in eo quod bonus est, mala opera habere non potest.

II. Quis autem a Domino bonus inventus est, cum Christus pro impiis mortuus sit³? Omnes ergo malas arbores invenit, sed dedit potestatem filios Dei fieri, credentibus in nomine ejus⁴. Quisquis igitur homo hodie

¹ Alias 12 de verbis Domini. — ² Matth. XII, 33. — ³ Rom. V, 6. — ⁴ Joan. I, 12.

bonus est, id est, arbor bona, mala inventa est et bona facta est. Et si quando venit, malas arbores eradicare vellet; quæ remaneret, quæ non digna esset eradicari? Sed venit prærogare misericordiam, ut postea exerceret iudicium, cui dicitur: « Misericordiam et iudicium cantabo » tibi, Domine¹. » Dedit ergo credentibus remissionem peccatorum, noluit cum eis et de præteritis chartis habere rationem. Dedit remissionem peccatorum, fecit arbores bonas. Distulit securim, dedit securitatem.

III. De hac securi Joannes loquitur, dicens: « Jam securis ad radicem arborum posita est. Omnis arbor quæ non facit fructum bonum, excidetur, et in ignem mittetur². » De hac securi comminatur paterfamilias in Evangelio, dicens: « Ecce triennium est quod venio ad hanc arborem, et fructum in ea non invenio. » Nunc debeo locum evacuare: proinde amputetur. Et intercedit colonus, dicens: « Domine, dimitte illam et hoc anno, » circumfodiam illam, et adhibebo cophinum stercoris: si fecerit fructum, bene; sin minus, venies, et amputabis eam³. » Tanquam per triennium Dominus visitavit genus humanum, hoc est, tribus quibusdam temporibus. Primum tempus ante Legem; secundum in Lege; tertium modo est, quod tempus est gratiæ. Nam si non visitavit genus humanum ante Legem, unde Abel? unde Enoch? unde Noë? unde Abraham? unde Isaac? unde Jacob? quorum se Dominum dici voluit; et cujus omnes gentes erant, quasi trium hominum Deus esset: « Ego sum, inquit, Deus Abraham, et Isaac, et Jacob⁴. » In Lege autem si non visitaret, ipsam Legem non daret. Post Legem venit et ipse paterfamilias: passus est, mortuus est, resurrexit, Spiritum sanctum dedit, Evangelium per to-

¹ Psal. C, 1. — ² Matth. III, 10. — ³ Luc. XIII, 7-9. — ⁴ Exod. III, 14.